

זהר שיר השירים

בצל ה' חמדתי מזמן אברהם ויצחק

פתח רבי אלעזר ואמר "כְּתִפוּחַ בְּעֵצֵי הַיַּעַר וְגו'". "כְּתִפוּחַ", זה הקדוש ברוך הוא, שהוא נחמד ונתעטר בגונים מכל שאר העצים, שאין נמצא בדומה לו, ניכר הוא מהכל, ניכר הוא שאין אחר כמוהו, לפיכך "בְּצִלּוֹ הַמְּדִתִּי", בצלו ולא בצל אחר, בצלו ולא בצל מושלים אחרים, "הַמְּדִתִּי", מאיזה זמן, מן היום שהיה אברהם בעולם, שהוא השתוקק ואהב לו להקדוש ברוך הוא באהבה, כמו שכתוב "אֲבָרְחָם אֶהְיֶה" (ישעיהו מא, ח). "וּפְרִיזֵנוּ מִתּוֹךְ לְחֶבְי", זה היה יצחק שהוא פרי קדוש:

מזמן יעקב ויוסף

דבר אחר "בְּצִלּוֹ הַמְּדִתִּי וַיִּשְׁכַּבְתִּי", זה יעקב, "וּפְרִיזֵנוּ מִתּוֹךְ לְחֶבְי", זה יוסף הצדיק שעשה פירות קדושים בעולם, ועל כן כתוב אלה תולדות יעקב יוסף, שכל אותן תולדות יעקב ביוסף הצדיק נתקיימו, והוא העמיד תולדות כעין כלם, ולכך נקראים ישראל על שם אפרים, שנאמר "הֲבֵן יַקִּיר לִי אֶפְרַיִם וְגו'" (ירמיהו לא, יט):

אברהם דומה לתפוח

דבר אחר "כְּתִפוּחַ בְּעֵצֵי הַיַּעַר", זה אברהם שיש לדמותו לתפוח, שהעלה ריחות ונרשם באמונה שלימה על כל בני דורו, נרשם לאחד למעלה ונרשם לאחד למטה, שנאמר "אֶחָד הָיָה אֲבָרְחָם" (יחזקאל לג, כד), מה הטעם שהיה אחד, לפי שלא

לפני הקדוש ברוך הוא שהיא משבחת ולכך, כאן יש לעיין, מפני מה משבחת לו כתפוח ולא בענין אחר, או בגונים או בריח או בטעם, אבל כיון שכתוב תפוח, ככל היא משבחת לו, בגונים בריח ובטעם, מה תפוח הוא רפואה לכל, אף הקדוש ברוך הוא רפואה לכל, מה תפוח נמצא בגונים שונים כמו שביארנו ^(יה) אף הקדוש ברוך הוא נמצא בגונים עליונים, מה תפוח יש בו ריח נעים מכל שאר עצים, אף הקדוש ברוך הוא כתוב בו "וְרִיחַ לֹא פִלְגָנֹן" (הושע יד, ז), מה תפוח טעמו מתוק, אף הקדוש ברוך הוא כתוב בו "הִפּוֹ מִמֶּתְקִים", והקדוש ברוך הוא משבח לה לכנסת ישראל כשושנה, והרי ביארנו הענין מפני מה כשושנה וזה נתבאר.

יחוד כשיש הרבה צדיקים בעולם

רבי יהודה אמר, בזמן שיש הרבה צדיקים בעולם, כנסת ישראל תעלה ריחות טובים, ונתברכת ממלך הקדוש, ופניה מאירים, ובזמן שהרבה רשעים בעולם, כביכול כנסת ישראל אינה מעלה ריחות טובים, ומועמת מצד אחר מרירות, כן כתוב "הַשְּׁלִיף מִשָּׁמַיִם אֲרֶיז וְגו'" (איכה ב, א), ופניה חשוכים, רבי יוסי אמר בזמן שהרבה צדיקים בעולם כתוב "שְׂמֹאלוֹ תַחַת לְרֵאשִׁי וַיְמִינֹו תַחַתְּכֶנְגִי", ובזמן שהרבה רשעים בעולם כתוב "הַשֵּׁיב אַחֲרָי וַיְמִינֹו" (שם ב, ג), רבי חזקיה אמר מכאן "וַיִּנְרָגֵן מִפְּרִיד אֶלֶף" (משלי טו, כח), כלומר מפריד המלך מן המלכה: (זוהר חלק ג-עד).

